

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان

آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره
تجسم معرفت، محبت و انس با خداوند بود

استاد حوزه علمیه با تبیین چهار حقیقت بنیادین در وجود انسان گفت: آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره در طول عمر پربرکت خود، مصداق عینی معرفت‌الله، محبت‌الله، انس با پروردگار و تهذیب نفس بود و عمر خویش را در مسیر ترویج معارف قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام سپری کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین حسین انصاریان در مراسم بزرگداشت آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی که از سوی دفتر این مرجع تقلید فقید، شامگاه شنبه در مسجد اعظم قم برگزار شد، با اشاره به جایگاه والای انسان در نظام آفرینش و تبیین ظرفیت‌های معنوی وجود او، اظهار کرد: خداوند متعال در قرآن کریم چهار حقیقت و مقام اساسی را برای انسان بیان فرموده است که عبارت‌اند از مقام خلافت الهی، مقام معرفت، مقام هدایت و مقام کرامت. این چهار حقیقت در وجود همه انسان‌ها به‌صورت بالقوه قرار داده شده است.

استاد انصاریان با بیان اینکه پیامبران الهی، ائمه طاهرین علیهم‌السلام و اولیای خاص خداوند در طول زندگی خود سخت‌ترین تلاش‌ها و زحمات را متحمل شدند تا این چهار حقیقت در وجود انسان‌ها شکوفا شود، تصریح کرد: بزرگان دین ما، به‌ویژه تربیت‌یافتگان مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام، نقشه راهی روشن برای انسان‌ها ارائه کرده‌اند تا بدانند چگونه و از چه مسیری می‌توانند استعدادهای الهی وجود خود را از مرحله بالقوه به مرحله فعلیت برسانند.

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با بیان اینکه هدف از آفرینش انسان، رسیدن به معرفت‌الله است، اظهار کرد: انسان باید در مسیر معرفت حرکت کند تا به درجه‌ای از محبت پروردگار برسد که محبت خداوند در قلب او بر همه محبت‌های دیگر غلبه پیدا کند. کسانی که محبت غیرخدا را بر محبت خداوند مقدم می‌دارند و دنیا و تعلقات آن را بر مسیر الهی ترجیح می‌دهند، به هدایت حقیقی دست پیدا نمی‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با طرح این پرسش که چرا در معارف دینی، معرفت پیش از محبت مطرح شده است، گفت: امام صادق علیه‌السلام می‌فرمایند محبت، فرع معرفت است؛ یعنی تا انسان زیبایی بی‌نهایت خداوند و صفات کمال او را در حد ظرفیت و توانایی بشری نشناسد، عشق و محبت حقیقی در وجودش ظهور نمی‌کند.

تصفیه قلب
شرط دستیابی به معرفت و محبت الهی است

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با اشاره به ضرورت پاک‌سازی باطن برای دستیابی به معرفت و محبت خداوند، به آیه ﴿لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾ استناد و اظهار کرد: قلبی که به بخل، حرص، کینه، غرور و تکبر آلوده باشد، نمی‌تواند محل شکوفایی گل معرفت و ظهور شجره طیبه انس با خداوند شود. قلب انسان بسیار حساس است و گاهی یک خواسته نامعقول و نامشروع می‌تواند به باطن انسان آسیب جدی وارد کند و او را از مسیر نجات دور سازد.

وی با تأکید بر اینکه پاک‌سازی قلب تنها با پرهیز از خواسته‌های نامشروع و نامعقول محقق می‌شود، ادامه داد: انسان باید نفس خود را از شهوات و تمایلات نادرست حفظ کند؛ زیرا آلودگی‌های اخلاقی و نفسانی می‌توانند همه راه‌های نجات را به روی انسان ببندند.

انقطاع از دنیای پست و تحمل سختی‌های عبادت راه تهذیب نفس است

وی در تبیین دیگر الزامات تصفیه قلب اظهار کرد: یکی از راه‌های پاک‌سازی باطن، انقطاع از دنیای پست و آلوده به گناه است؛ البته مقصود از دنیا در اینجا نعمت‌های طبیعی و حلال الهی یا زندگی معمولی انسان نیست، بلکه منظور دلبستگی به دنیای مجرمان، بدکاران و هوس‌رانان و گرفتارشدن در تعلقات نادرست است. انسان برای رسیدن به کمال معنوی باید خود را به عبادت‌های ظاهری و باطنی مقید کند و سختی‌های عبادت را با صبر و استقامت تحمل کند.

آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی الگوی عینی معرفت‌الله و تهذیب نفس

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با اشاره به حدود ۷۰ سال ارتباط و آشنایی نزدیک با آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی، اظهار کرد: من نزدیک به ۷۰ سال با این مرجع بزرگ ارتباط داشتم. زمانی که دانش‌آموز کلاس ششم ابتدایی بودم، در پای منبر ایشان حاضر می‌شدم و پس از ورود به حوزه علمیه و رسیدن به درس خارج، هنگامی که ایشان به قم مشرف شدند و در مدرسه خان به تدریس فقه و اصول پرداختند، توفیق حضور در محضر علمی ایشان را پیدا کردم.

وی ادامه داد: هرچند خود را شایسته و لایق نمی‌دانم، اما چند سال از درس فقه و اصول این مرد بزرگ و صاحب‌نفس بهره بردم و در طول این سال‌ها، از نزدیک با ابعاد علمی، اخلاقی و معنوی شخصیت ایشان آشنا شدم.

این استاد حوزه علمیه با اشاره به حضور آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی در مجالس روضه و عزاداری اهل‌بیت علیهم‌السلام گفت: در تهران جلسه روضه‌ای در روزهای دوشنبه برگزار می‌شد که حدود ۱۰ تا ۱۵ نفر در آن شرکت می‌کردند. هر زمان ایشان در تهران حضور داشتند، برای استماع روضه و گریه بر مصائب اهل‌بیت علیهم‌السلام در آن مجلس شرکت می‌کردند.

وی با بیان اینکه ویژگی‌های انسان کامل، در وجود آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی به‌روشنی قابل مشاهده بود، تصریح کرد: من در طول حدود ۵۰ سال، این حقایق را در وجود مبارک ایشان مشاهده کردم.

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان افزود: وجود این مرد بزرگ، افقی برای طلوع معرفت‌الله، محبت‌الله، انس با خداوند، تصفیه قلب، پرهیز از شهوات و انقطاع از تعلقات پست دنیوی بود. هر کسی که چشم بینا و نگاه حقیقت‌بین داشت، می‌توانست طلوع این حقایق را در وجود ایشان مشاهده کند.

وی با تأکید بر اینکه آنچه درباره شخصیت معنوی آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی بیان می‌کند، حاصل مشاهدات و ارتباط طولانی‌مدت با ایشان است، گفت: این مطالب را از روی شنیده‌ها بیان نمی‌کنم، بلکه در طول سالیان متمادی، این حقایق را در زندگی و رفتار ایشان دیده‌ام.

بزرگان الهی، زبان خود را از سخن باطل حفظ می‌کنند

استاد انصاریان با اشاره به تعبیر «عَظُمَ الْخَالِقُ فِي أَنْفُسِهِمْ فَصَغُرَ مَا دُونَهُ فِي أَعْيُنِهِمْ» از امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام در توصیف پرهیزکاران، گفت: انسان‌هایی که خداوند را با چنین معرفتی شناخته‌اند، اجازه نمی‌دهند سخنان بیهوده، باطل، غیبت، تهمت و دروغ از زبانشان جاری شود؛ زیرا زبان را نعمتی الهی می‌دانند و آن را تنها در مسیر بیان حقایق و معارف الهی به کار می‌گیرند.

وی با اشاره به فعالیت‌های تبلیغی و منبرهای آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی خاطرنشان کرد: این مرجع بزرگ در طول حدود ۵۰ سال، زبان خود را بر فراز منبر سیدالشهدا علیه‌السلام در خدمت بیان معارف عمیق اسلام، قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام قرار داد.

این استاد اخلاق با انتقاد از منبرهایی که به بیان مطالب کم‌عمق و غیرضروری می‌پردازند، گفت: منبرهای ایشان را باید با بسیاری از منبرهای امروز مقایسه کرد. سخنان ایشان از عمق علمی و معرفتی بالایی برخوردار بود و هرگز عمر مردم را با مطالب بی‌فایده تلف نمی‌کرد.

۵۰ سال تبلیغ معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام بدون هراس از غیرخدا

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با اشاره به آیه ۳۹ سوره احزاب ﴿الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَ يَخْشَوْنَهُ وَ لَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ﴾ اظهار کرد: یکی دیگر از ویژگی‌های اولیای الهی این است که رسالت‌های خداوند را ابلاغ می‌کنند و در مسیر تبلیغ دین، جز از خداوند از کسی هراس ندارند. آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی در طول ده‌ها سال، با همین روحیه به تبلیغ معارف الهی پرداختند و سخنرانی‌های ایشان در مسیر تبیین قرآن، اسلام و معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام قرار داشت.

استاد انصاریان با اشاره به اهمیت هدایت یک انسان در مسیر تبلیغ دین گفت: پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله درباره فضیلت هدایت انسان‌ها، به امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمودند: «لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ أَوْ غَرَبَتْ»؛ اگر خداوند به‌واسطه تو یک نفر را هدایت کند، ارزش آن از هر آنچه خورشید بر آن طلوع و غروب می‌کند، بیشتر است.

وی با تأکید بر عظمت این پاداش افزود: اگر در طول ۵۰ سال تبلیغ، حتی یک نفر به‌واسطه تلاش یک مبلغ با خداوند، قیامت و دین آشتی کند، این توفیق از همه دارایی‌های دنیا ارزشمندتر است؛ حال آنکه در طول سالیان متمادی فعالیت تبلیغی آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی، هزاران نفر از معارف دین بهره‌مند و به مسیر هدایت نزدیک شدند.

این استاد حوزه علمیه در ادامه، با اشاره به اهمیت روزه و نماز شب در سلوک معنوی، افزود: انسان باید با روزه‌داری، شب‌زنده‌داری و مراقبت مستمر از اعمال و رفتار خود، وجودش را از آلودگی‌ها پاک کند و برای رسیدن به مقام قرب الهی آماده شود.

وی ادامه داد: در ادامه روایت، اصحاب پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله از آن حضرت پرسیدند که آیا افرادی که چنین ویژگی‌هایی دارند، اولیای خداوند هستند؟ پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در پاسخ فرمودند که این افراد اولیای حقیقی خداوند هستند؛ کسانی که خدا را شناخته و عظمت او را درک کرده‌اند، زبانشان را از سخن نادرست بازداشته‌اند، شکمشان را از حرام حفظ کرده‌اند و شب و روز خود را با روزه و عبادت سپری می‌کنند.

سکوت اولیای الهی، اندیشه و نگاه آنان عبرت‌آموز است

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان در بخش دیگری از سخنان خود، با اشاره به ادامه روایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، به ویژگی‌های عمیق‌تر اولیای الهی پرداخت و گفت: در این روایت، درباره اولیای خداوند آمده است: «فَإِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ سُكُوتُهُمْ فِكْرٌ»؛ سکوت آنان همراه با اندیشه است.

وی افزود: اولیای الهی سکوتی بی‌ثمر و بدون هدف ندارند، بلکه از سکوت خود برای تفکر، اندیشه و رسیدن به حقایق بهره می‌برند. آنان با قدرت اندیشه و تأمل، در معارف الهی تعمق می‌کنند و به شناخت دقیق‌تری از دین دست می‌یابند.

این استاد حوزه علمیه با اشاره به شخصیت علمی آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره خاطرنشان کرد: این مرجع بزرگ سال‌های طولانی از عمر خود را در سکوت، تفکر و تحقیق سپری کرد و حاصل این تلاش علمی و معنوی، تربیت و پرورش عالمان و فقیهانی بود که در محضر درس ایشان، به فراگیری فقه و اصول پرداختند.

وی با اشاره به جایگاه علمی آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره در مسجد اعظم قم اظهار کرد: جلسات درس ایشان با حضور جمع گسترده‌ای از علما و فضلای حوزه برگزار می‌شد و عمق علمی و دقت نظر ایشان در مباحث فقهی و اصولی، جایگاه ویژه‌ای به درس ایشان بخشیده بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان در ادامه با اشاره به عبارت «وَنَظَرُهُمْ عِبْرَةٌ» در روایت، گفت: نگاه اولیای خداوند نیز عبرت‌آموز است؛ آنان به هر چیزی که نگاه می‌کنند، از آن درس می‌گیرند و با تأمل در پدیده‌های عالم، به حقایق الهی توجه پیدا می‌کنند.

وی برای تبیین این ویژگی به روایتی از امام صادق علیه‌السلام درباره ابوذر غفاری اشاره کرد و افزود: در یکی از مجالس امام صادق علیه‌السلام، سخن از ابوذر به میان آمد و اصحاب درباره شخصیت او مطالبی بیان کردند. از امام پرسیدند که نظر شما درباره ابوذر چیست؟ امام صادق علیه‌السلام در پاسخ، به جایگاه معنوی ابوذر اشاره کردند و فرمودند که بیشترین عبادت ابوذر از طریق تفکر و عبرت‌آموزی بود؛ یعنی او با اندیشیدن در حقایق و درس گرفتن از حوادث و پدیده‌های عالم، به مقامات معنوی دست یافت.

سخن اولیای خداوند حکمت و زندگی آنان سراسر برکت است

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان با اشاره به عبارت «وَنُطْقُهُمْ حِكْمَةٌ» در ادامه روایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، اظهار کرد: سخن اولیای الهی حکمت است؛ آنان اگر سخن می‌گویند، کلامشان از عمق معرفت و حکمت سرچشمه می‌گیرد و برای هدایت و آگاهی مردم سودمند است.

وی با اشاره به تفاوت علم و حکمت در معارف قرآنی افزود: خداوند متعال در آیه ۸۵ سوره اسراء می‌فرماید: ﴿وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾؛ آنچه از علم به شما داده شده، اندک است؛ اما درباره حکمت در آیه ۲۶۹ سوره بقره می‌فرماید: ﴿وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا﴾؛ هر کس حکمت به او عطا شود، خیر فراوانی به او داده شده است.

این استاد اخلاق با تأکید بر اینکه حکمت از برترین عطایای الهی است، گفت: انسان حکیم در سخن، رفتار و تصمیم‌گیری‌های خود از بصیرت و شناخت عمیق برخوردار است و کلام او می‌تواند راهگشای زندگی دیگران باشد.

وی با اشاره به آثار علمی و تألیفات آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی خاطرنشان کرد: برای شناخت ابعاد علمی و معرفتی این مرجع بزرگ، باید علاوه بر آثار فقهی و اصولی ایشان، کتاب‌ها و نوشته‌های غیر فقهی و غیر اصولی ایشان را نیز مطالعه کرد؛ زیرا در این آثار، مطالب عمیق حکمی و معرفتی فراوانی وجود دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاریان در ادامه با اشاره به عبارت «وَمَشْيُهُمْ بَرَكَةٌ» گفت: زندگی و حرکت اولیای الهی سراسر برکت است؛ آنان در هر جایگاهی که قرار می‌گیرند، منشأ خیر و منفعت برای مردم هستند و وجودشان برای جامعه سودمند است.

شوق دیدار خداوند و ترس از عذاب اولیای الهی را به مقام قرب می‌رساند

وی با اشاره به بخش پایانی روایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله اظهار کرد: در ادامه این روایت آمده است که اگر اجل و مدت معینی که خداوند برای زندگی انسان‌ها مقرر کرده است، وجود نداشت، ارواح اولیای الهی حتی یک لحظه نیز در بدن‌هایشان قرار نمی‌گرفت؛ زیرا شوق رسیدن به ثواب الهی و ترس از عقاب و عذاب خداوند، آنان را به سوی دیدار پروردگار سوق می‌دهد.

استاد انصاریان افزود: اولیای الهی به دلیل معرفت عمیقی که نسبت به خداوند دارند و به سبب اشتیاق فراوان به مقام قرب الهی، همواره در انتظار وصال محبوب هستند؛ اما اراده و تقدیر الهی است که مدت حضور آنان را در این دنیا تعیین می‌کند.

استاد حوزه علمیه با بیان اینکه آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی نمونه‌ای برجسته از انسان‌هایی بود که عمر خود را در مسیر معرفت، محبت، عبادت و خدمت به دین سپری کردند، خاطرنشان کرد: چنین شخصیت‌هایی، با شناخت خداوند، تهذیب نفس، مراقبت از زبان و شکم، تفکر و تبلیغ معارف الهی، مسیر رسیدن به کمال انسانی را در عمل به نمایش می‌گذارند و زندگی آنان برای جامعه دینی الگویی ماندگار است.